

даними ІСГС НААН в 2017 році урожайність пшениці в Україні склала 41,1 ц/га, в Болгарії – 53,6 ц/га, Чехії – 56,7 ц/га, Німеччині – 76,4 ц/га, Великобританії – 82,8 ц/га, Нідерландах – 90,9 ц/га.

Зрошення додає до середньої урожайності значний обсяг. Так урожайність зернових і зернобобових в цілому по області склала 24,7 ц/га, а при зрошенні 60,8 ц/га, тобто в 2,5 разів більше. Між тим, досить незначна площа (19,4 тис. га або 2,8%) в області під зерновими зрошується. З цієї площі зібрано 182,2 тис. ц зерна. На долю пшениці припадає 7,1 тис. га посівної площі і при врожайності 48,4 ц/га зібрано 346,7 ц. Кукурудза під зрошенням займає 8,1 тис. га. При урожайності 86,4 ц/га отримано 701,3 тис. ц зерна.

Висновки. Таким чином, впровадження інновацій в практику зерновиробництва відіграє позитивну роль в поліпшенні продуктивних можливостей посівних площ, а також дозволяє заощадити ресурси, перш за все, фінансові.

Список літератури:

1. Кернасюк Ю. Глобальні лідери агропродуктивності Інформаційно-аналітична газета «Агробізнес Сьогодні». URL: <http://agro-business.com.ua/agro/ekonomichnyi-hektar/item/13811-hlobalni-lidery-ahroproduktivnosti.html>;
2. Цилюрик О. Новітні системи удобрення та підвищення родючості чорноземів Степу України. Агробізнес сьогодні № 20(363). С.30-34. URL: <http://archive.agro-business.com.ua/>
3. Ганначенко С.Л. Інноваційні ресурсозберігаючі технології в землеробстві. Економіка АПК, 2012, №1. С.99-103.

УДК 657

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ СОЦІАЛЬНИХ РІШЕНЬ

Голуб Н.О., к.е.н., доцент
Таврійський державний агротехнологічний університет
м. Мелітополь, Україна

Summary. The article is devoted to accounting with an emphasis on the social component of economic activity. Based on this and taking into account market conditions of the economy, the interpretation of the accounting principle is considered taking into account the social purpose of accounting.

Keywords: accounting, social responsibility, accounting standards, social security, social accounting, expenses

Постановка проблеми. Соціальна відповідальність бізнесу – концепція, що заохочує суб'єктів підприємництва враховувати інтереси суспільства, беручи на себе відповідальність за вплив результатів діяльності

на споживачів, стейкхолдерів, працівників, громади та навколишнє середовище. Відтак базові показники соціальної відповідальності бізнесу мають бути інтегровані для суб'єктів, контролюватись не тільки державними органами, а й громадськістю.

Виходячи із того, що інформація соціального характеру в системі бухгалтерського обліку може відображатися на господарських операціях і відображати якісний рівень життя працівників, стан навколишнього середовища, у вітчизняній практиці виявляється недостатнє регулювання соціальних питань підприємства національними стандартами бухгалтерського обліку, порівняно з міжнародною практикою. Як наслідок, така недостатність призводить до неповного відображення соціальних витрат у формах фінансової звітності та неврахування впливу господарської діяльності підприємств на соціальну складову суспільства – фізичний, освітній, духовний розвиток.

Виклад основних матеріалів дослідження. Бухгалтерський облік господарської діяльності на підприємствах базується не лише на відображенні операцій і фактів господарського життя, а й на дотриманні облікових принципів. Згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», принцип бухгалтерського обліку – це правило, яким варто керуватися під час вимірювання, оцінки та реєстрації господарських операцій і відображенні їх результатів у фінансовій звітності. В ринкових умовах господарювання принципи ведення бухгалтерського обліку вимагають нового тлумачення – соціального, а саме: принципи бухгалтерського обліку – це загальні вимоги до відповідності облікової інформації якісним характеристикам, що забезпечують правильне функціонування системи бухгалтерського обліку та виконання свого соціального призначення. Адже відповідність облікової інформації якісним характеристикам робить інформацію корисною для користувачів, у тому числі для прийняття управлінських рішень.

Соціальна роль бухгалтерського обліку розглядалася у працях зарубіжних вчених: М.Метьюса, М.Перери, М.Добія та вітчизняних вчених М.Білухи, Ф.Бутинця, Ю.Вериги, Т.Давидюк, І.Жиглей, І.Замули, Г.Кірейцева, А.Лозинського, Н.Малюги, В.Моссаковського, О.Олійник, М.Пушкаря, Л.Чижевської, В.Шевчука, О.Шоляк.

На сьогодні в Україні соціально відповідальних компаній дуже мало, а тому цінність їхнього досвіду в цій сфері досить значна. На сучасному етапі економічного розвитку вітчизняні компанії у своїй діяльності вже розпочали складати соціальний звіт. Така звітність про соціальну та екологічну відповідальність, дає можливість проводити контроль та аналіз діяльності підприємства в сфері охорони навколишнього середовища та соціального забезпечення.

Одночасна наявність фінансової та нефінансової звітності надає можливість комплексного інформування стейкхолдерів щодо соціальних і екологічних аспектів діяльності у взаємозв'язку з економічними результатами, що дозволяє акціонерам, інвесторам і кредиторам ефективно оцінювати

ризика бізнесу (зокрема довгострокові). Отже, нефінансова звітність підвищує прозорість бізнесу.

Нині у фокусі соціальної відповідальності перебуває проблема розроблення глибокої методології та досконалих прикладних сценаріїв у веденні соціального обліку, підготовці й оприлюдненні нефінансової звітності, що дозволяє задокументувати виконання соціальних завдань, яке опосередковано чи неповною мірою відображене в системі бухгалтерського обліку. Це сприятиме налагодженню зв'язків із громадськістю та завоюванню довіри заінтересованих сторін завдяки відкритому, об'єктивному висвітленню їхнього внеску в розв'язання економічних, соціальних, екологічних питань. Витрати соціального характеру в межах норм обліковуються відповідно до П(С)БО “Витрати” на рахунках операційних витрат. Не зовсім врегульовано питання обліку понаднормативних витрат (показників мотиваційної частини соціальних показників).

Залежно від мети соціального обліку його можна розглядати як бухгалтерський облік соціальних витрат (із введенням відповідних аналітичних субрахунків) та управлінський облік реалізації соціальних програм.

Особливостями методики обліку соціальних витрат, на нашу думку, є:

1. Документування: затверджена на підприємстві внутрішня звітність за виконаннями показників, передбачених соціальним пакетом підприємства, враховуючи цільовий характер фінансування таких витрат, містить перелік осіб з правом підпису документів за відповідними операціями.

2. Інвентаризація використання створеного на підприємстві “Фонду соціальних виплат” повинна здійснюватись (крім визначених в загальному порядку випадків) на кінець звітного періоду, в якому відбулось інтенсивне списання коштів за рахунок Фонду.

3. Оцінку потреби в соціальній підтримці доцільно ґрунтовно документувати для підтвердження статей витрат як за базовим, так і за компенсаційним СП, враховуючи при цьому відкритість та колегіальність рішень.

4. Використання синтетичних та аналітичних рахунків до рахунків соціальних витрат передбачає виокремлення обліку соціальних витрат за статтями і місцями виникнення (суб'єктами, одержувачами тощо).

5. Щодо калькулювання, то елементи соціальних витрат ідентифікують загальний розмір соціальної підтримки працівника підприємства з метою контролю за повнотою, адресністю, відповідністю до реальних потреб працівника та можливостей суб'єкта (особливо в частині мотиваційного СП).

6. Узагальнення даних бухгалтерського обліку у формах звітності підприємств передбачає ведення внутрішньої звітності за виконанням показників соціального пакету.

Розвиток системи бухгалтерського обліку здійснюється паралельно з веденням податкового обліку для потреб фіскальних органів та управлінського обліку для лінійного керівництва різних ланок, особливо менеджменту вищого рівня, що має доступ до прийняття управлінських рішень. Соціальний облік на

макрорівні органічно входить до системи статистичного обліку, який узагальнює явища та процеси в межах системи національних рахунків. Реаліями сьогодення є поширення методології бухгалтерського обліку на соціальну діяльність компанії. Проте зміст та періодичність соціального обліку і соціальної звітності визначаються стратегією соціального розвитку підприємства і не відповідають вимогам бухгалтерської звітності. Найважливішим орієнтиром соціального обліку та звітності слугують соціальні пріоритети підприємства (організації) згідно з наявною соціальною політикою. У контексті посилення соціальної відповідальності соціальний облік має стати не окремим видом обліку, а структурним елементом системи традиційного бухгалтерського обліку.

Висновки. З огляду на необхідність розширення соціальної змістовності в національних стандартах бухгалтерського обліку до існуючих якісних характеристик фінансової звітності, пропонуємо додати соціальність як таку якісну характеристику інформації, що гарантує правдивість, нейтральність та повноту відображення всіх показників, які стосуються виключно економічного захисту соціальної складової суб'єкта господарювання. Соціальність як нова необхідна якісна характеристика фінансової звітності належить, згідно з Концептуальною основою фінансової звітності, до основної підгрупи якісних характеристик, що спрямовані на покращання змісту фінансової звітності, а не процедури подання.

Список літератури:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс] : закон України від 16.07.99 р. № 996-XIV. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg>. – Законодавство України.

2. Про затвердження положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [Електронний ресурс] : наказ МФУ від 31 грудня 1999 р. N318 – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>. – Законодавство України.

3. Давидюк Т.В. Вартісна оцінка людського капіталу в стандартах оцінки, бухгалтерського обліку та фінансової звітності / Т.В. Давидюк // Вісник ЖДТУ. – 2011. – 4 (58). – С. 44–46.